DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ
POLSKIEJ KOMISYI LIKWIDACYJNEJ

Wydany w Krakowie i rozesłany dnia 30 grudnia 1918.

Rok 1918. **Część II.** **Nr. 3.**

15.

Moratoryum w sprawie prawno-prywatnych pretensyi pieniężnych.

Rozporządzenie Polskiej Komisyi Likwidacyjnej i Tymczasowego Komitetu Rządzącego z dnia 24 grudnia 1918. L. 1186 prez.

Rozciągłość moratoryum.

§ 1.

1. Dłużnikom, którzy mają swe miejsce zamieszkania (siedzibę) lub stałego swego przedsiębiorstwa w Galicyi, udziela się moratoryum wedle następujących postanowień. Jeżeli tacy dłużnicy po dniu 31. lipca 1914 poza tym obszarem miejsce swego zamieszkania, (siedzibę) lub miejsce swego przedsiębiorstwa obrali albo tamże przenieśli, okoliczność ta na zastosowanie niniejszych postanowień nie ma wpływu, o ile będzie szło o roszczenia, które zaistniały przed tem przeniesieniem lub obraniem miejsca zamieszkania (siedziby, miejsca przedsiębiorstwa).

2. Płatność prywatno-prawnych roszczeń pieniężnych, łącznie z roszczeniami z weksli i czeków, powstałych przed 1. sierpnia 1914, a zapadłych lub zapadających przed 1. lipca 1919, odracza się do dnia 30. czerwca 1919 włącznie.

3. Dla wystawionych przed 1. października 1915 przekazowych weksli lub czeków, w których przekazany i takichże weksli własnych, w których wystawca na obszarze w ustępie 1. oznaczonym mają swe miejsce zamieszkania (siedzibę), przesuwa się dzień płatności na dzień 1. lipca 1919, jeśli weksel lub czek zapadł lub zapada w czasie między 1. sierpnia 1914, a dniem 30. czerwca 1919. Odpowiednio do przesunięcia dnia płatności przesuwa się także termin do założenia protestu.

4. Przy wekslach i czekach, które zostały lub zostaną wystawione po dniu 30. września 1915, niema ustawowego moratoryum, wszelako bez ujmy dla postanowień § 8.

5. W stosowaniu tego rozporządzenia uważa się przy wekslach przekazowych i czekach miejsce podane przy nazwisku lub firmie przekazanego za miejsce zamieszkania przekazanego, przy wekslach własnych miejsce ich wystawienia za miejsce zamieszkania wystawcy.

Pretensye wyjęte z pod moratoryum.

§ 2.

Z pod moratoryum, oznaczonego w § 1., są wyjęte:

1. pretensye z umów o usługi i umów o dzieło (§§ 1151 do 1171 u. c.);

2. pretensye z umów o najem lub dzierżawę;

3. pretensye za sprzedane rzeczy lub dostar-

czone towary na podstawie umów, zawartych przed dniem 1. sierpnia 1914, jeżeli oddanie lub dostawa nastąpiły dopiero po dniu 31. lipca 1914 lub dopiero po tym dniu nastąpią, chyba że miały być przedsięwzięte przed dniem 1. sierpnia 1914;

4. pretensye związkowych kas chorych (§ 60 ustawy z dnia 30. marca 1888, Dz. p. p. Nr. 33) i zakładów zastępczych (§ 65 ustawy z d. 16. grudnia 1906, Dz. p. p. Nr. 1 z r. 1907 i rozporządzenia cesarskiego z dnia 25. czerwca 1914, Dz. p. p. Nr. 138) o uiszczenie opłat za ubezpieczenie na wypadek choroby i ubezpieczenie pensyjne;

5. roszczenia o zapłatę odsetek i anuitetów:

a) na podstawie pretensyi, które służą przedewszystkiem na pokrycie listów zastawnych i ufundowanych bankowych zapisów dłużnych;

b) na podstawie pretensyi kas oszczędności do gmin lub innych publicznych korporacyi;

c) przeciw dłużnikowi zastawnemu na podstawie innych, hipotecznie zabezpieczonych pretensyi;

6. pretensye rentowe i roszczenia o danie utrzymania;

7. pretensye, przysługujące bezpośrednio lub na podstawie przekazu stowarzyszeniu Czerwonego Krzyża, tudzież funduszowi dla dawania wsparć członkom rodziny osób, powołanych z powodu mobilizacyi, lub udzielania wszelkiej innej pomocy z powodu wojny.

8. pretensye o zapłatę odsetek i o zwrot kapitałów ze zobowiązań przez państwo poręczonych.

Pretensye z kontraktów ubezpieczenia.

§ 3.

1. Z pod ustawowego moratoryum są dalej wyjęte:

I. wszystkie roszczenia przeciw ubezpieczycielowi z kontraktu ubezpieczenia;

II. premie ubezpieczeniowe a mianowicie:

a) pełna kwota premii zapadłych przed 1. stycznia 1917;

b) jeżeli premie zapadły w latach 1917 i 1918, pełna ich kwota, z wyjątkiem ubezpieczeń życiowych.

Przy ubezpieczeniach życiowych zapadłych:

α) w roku 1917 oprócz płatnych już 25 i 50 procent rocznej premii reszta płatna 1. kwietnia 1919;

β) w roku 1918 oprócz płatnych już 25 procent rocznej premii, najmniej 200 K, dalszych 50 procent, najmniej 200 K, płatne w dwóch równych ratach w dniach 1. kwietnia i 1 lipca 1919;

c) jeżeli premia zapadnie w roku 1919 pełna kwota, zaś w okręgu lwowskiego wyższego sądu krajowego 50 procent, a przy ubezpieczeniach życiowych 25 procent rocznej premii, najmniej 200 K.

W razie płacenia premii w okresach poniżej roku, za każdym razem odpowiednią część tych kwot.

2. Dla wspomnianych w ustępie 1, l. II., lit. a), b) premii, następnie dla kwot premii wyżej pod a) i b) wymienionych, z pod moratoryum wyjętych, nie obowiązują umówione skrócone terminy do wniesienia skargi.

3. Ubezpieczyciel może tylko wtedy skorzystać z rygorów prawnych w kontrakcie na wypadek zwłoki w płaceniu premii zastrzeżonych, jeśli nie uiszczono w swoim czasie kwot premii oznaczonych w ustępach 1, l. II., lit. c). Biorący ubezpieczenie, który uiścił zapłatę częściową, ma obowiązek uiszczenia resztującej części premii.

4. Ubezpieczyciel jest obowiązany w ciągu sześciu miesięcy po dniu zapadłości za dodatkową zapłatą wyjętych z pod moratoryum zaległości z odsetkami zwłoki do odnowienia bez poprzedniego badania lekarskiego tych kontraktów ubezpieczeń życiowych, które wskutek niezapłacenia we właściwym czasie premii wyjętych z pod moratoryum (ustęp 1, l. II., lit. β), c) wygasają bez odkupna lub zmieniają się na wolne premie ubezpieczeniowe ze zmniejszoną sumą ubezpieczenia. Powyższe przepisy mają zastosowanie także do premii wczas nie zapłaconych, w r. 1917 i 1918 płatnych, a według rozporządzeń wszystkich ministerstw z d. 20. grudnia 1917, Dz. p. p. Nr. 495, lub z d. 24. czerwca 1918, Dz. p. p. Nr. 225 z pod moratoryum wyjętych, jeśli biorący ubezpieczenie:

a) ma swe miejsce zamieszkania na obszarze okręgu lwowskiego wyższego sądu krajowego,

b) należy do osób wymienionych w § 7. a), ust. 1.

Termin sześciomiesięczny dla osób pod a) rozpoczyna się od dnia ogłoszenia, że ustał istniejący obecnie na tym obszarze stan wojenny, dla osób pod b) od dnia, w którym ustał powód wspomniany w § 3, ust. 2, rozporządzenia ces. z d. 29. lipca 1914. Dz. p. p. Nr. 178.

5. Sędziowskiego moratoryum (§ 15) żądać można przeciw ubezpieczycielowi tak przed jak i po zajściu wypadku, od którego się ubezpieczono i to także wówczas, jeżeli nie zachodzą wprawdzie wymogi § 16., ust. 1., wszelako biorący ubezpieczenie nie mógł uskutecznić zapłaty premii w czasie właściwym wskutek wywołanego wydarzeniami wojennymi utru-

dnienia ruchu. Jeżeli jednak wypadek, od którego się ubezpieczono, już zaszedł, wówczas nie należy uwzględnić wniosku, skoro z nim z własnej winy się spóźniono.

Pretensye z rachunku bieżącego, kwitów kasowych i książeczek wkładkowych.

§ 4.

1. Pretensye z rachunku bieżącego i z wkładek za kwitami kasowymi podlegają moratoryum z tem ograniczeniem, iż w przeciągu jednego miesiąca kalendarzowego można żądać od banków krajowych i akcyjnych wypłaty do wysokości 10 procent pretensyi, jaka istniała w dniu 1. sierpnia 1914. conajmniej jednakowoż w kwocie 1.600 K, a najwyżej w kwocie 12.000 K, od innych zakładów kredytowych z wyjątkiem kas Raifteisena (ustawa z dnia 1 lipca 1889, Dz. p. p. Nr. 91) wypłaty do wysokości 8 procent takiej pretensyi, najmniej jednakże w kwocie 800 K, a najwyżej w kwocie 2.000 K, a od kas Raiffeisena do wysokości 100 K.

2. Bez ograniczenia do pewnej oznaczonej kwoty można żądać zwrotu o tyle, o ile to jest potrzebne według przedłożonego dowodu do wypełnienia zobowiązań wierzyciela, co do których ustawowe moratoryum zostało uchylone (§§ 20 do 29).

3. Przeciwko żądaniu przekazania pretensyi z rachunku bieżącego na istniejące lub nowo utworzyć się mające konta w tej samej instytucyi kredytowej nie można zasłaniać się moratoryum; wypłaty przekazanych kwot nie można jednak żądać w czasie trwania moratoryum.

§ 5.

1. Pretensye z wkładek złożonych na książeczkę wkładkową przed dniem 1. sierpnia 1914., podlegają moratoryum z tem ograniczeniem, iż z tej samej wkładki można w ciągu jednego miesiąca kalendarzowego żądać wypłaty od banków krajowych i akcyjnych tudzież kas oszczędności do wysokości 800 K, od innych instytucyi kredytowych z wyjątkiem kas Raiffeisena do wysokości 400 K, a od kas Raiffeisena do wysokości 100 K.

2. Z wkładek w bankach krajowych i akcyjnych tudzież w kasach oszczędności można w ciągu jednego kwartału kalendarzowego żądać nadto zwrotu dalszych 20 procent resztującej wkładki, o ile według przedłożonego dowodu jest to potrzebne do wypełnienia zobowiązań wierzyciela, co do których ustawowe moratoryum zostało uchylone (§§ 20 do 29).

§ 6.

1. Jeżeli instytucya kredytowa zapłaciła z rachunku bieżącego albo na wkładkę za kwitem kasowym lub na książeczkę wkładkową więcej aniżeli można było każdorazowo żądać na podstawie poprzednich rozporządzeń moratoryjnych i niniejszego rozporządzenia, to może nadwyżkę wliczyć przy nowem żądaniu wypłaty.

2. Jeżeli instytucya kredytowa od pretensyi z rachunku bieżącego, od wkładek za kwitem kasowym lub na książeczkę wkładkową zniżyła stopę procentową jednostronnie poniżej wymiaru z dnia 1. sierpnia 1914, natenczas wobec żądania o zwrot takiej pretensyi nie może się zasłaniać ustawowem moratoryum, jeżeli wierzyciel postawi to żądanie przed upływem miesiąca po tym dniu, w którym zniżenie stopy stało się skuteczne. Postanowienie to niema zastosowania, jeżeli zniżenie stopy procentowej jest jedynie rachunkowem przeprowadzeniem umownego stosunku stopy procentowej do każdoczesnej stopy bankowej.

Roszczenia zwrotne z zapłaty pretensyi uprzywilejowanych.

§ 7.

Roszczenia o zwrot podatków albo publicznych opłat, zapłaconych za osobę trzecią, podlegają moratoryum według postanowień § 1., posiadają jednak w postępowaniu egzekucyjnem prawo pierwszeństwa zaspokojonego roszczenia. Postanowienia § 54 o. k. i § 24 o. ugod. pozostają nietknięte.

Moratoryum dla osób wojskowych.

§ 7. a.

1. Prywatno-prawne pretensye pieniężne przeciw osobom wojskowym (§ 1, ust. 2, rozporz. cesar. z d. 29. lipca 1914.. Dz. p. p. Nr. 178), które wracają do stanu cywilnego, dalej przeciw jeńcom i zakładnikom (§ 1, ust. 3, tego rozporz. cesar.) podlegają moratoryum, aż do upływu trzech miesięcy po tym dniu, w którym dla osoby dłużnika ustał powód wymieniony w § 3. ust. 2. przytoczonego rozporządzenia cesarskiego.

2. Przepisy cesarskiego rozporządzenia z dnia 29. lipca 1914, Dz. p. p. Nr. 178. stosują się także do osób wojskowych, należących do armii polskiej i armij z nią sprzymierzonych.

3. Postanowienie to nie ma zastosowania do pretensyi, które powstały po rozpoczęciu się stosunku, oznaczonego w § 3, ustęp 2, przytoczonego rozporządzenia cesarskiego, ani do roszczeń o danie utrzymania, do premii ubezpieczeniowych (§ 3. ust. 1, l. II, lit. b, α, β, c), tudzież bez ujmy dla postanowień § 1. niniejszego rozporządzenia do roszczeń z weksli i czeków.

Wpływ siły wyższej na weksle i czeki.

§ 8.

Jeżeli prezentowaniu lub protestowaniu weksli i czeków, bez względu na miejsce zapłaty i dzień wystawienia, stoi na zawadzie nieprzezwyciężona przeszkoda (siła wyższa), wywołana wydarzeniami wojennemi, to termin płatności i termin prezentowania do przyjęcia lub do zapłaty tudzież do założenia protestu odracza się o tyle, ile potrzeba aby po ustaniu przeszkody przedsięwziąć czynność wekslowo-prawną, conajmniej jednak aż do upływu dziesięciu dni powszednich po ustaniu przeszkody. W proteście należy ustalić ile możności przeszkodę i czas jej trwania.

Bonifikacya odsetek i skonto kasowe.

§ 9.

1. Za czas, na który wskutek moratoryum (§§ 1, 3, 4, 5, 7a i 8) odracza się płatność, należy uiścić ustawowe odsetki zwłoki lub należące się wedle umowy odsetki wyższe aż do dnia, w którym bez względu na moratoryum zapłata miałaby być uiszczoną. Umownych odsetek zwłoki nie można żądać, o ile one są wyższe od odsetek ustawowych

2. Na wniosek dłużnika może sąd na podstawie swobodnego uznania zniżyć stopę procentową pretensyi podlegających moratoryum, jednakowoż nie niżej 5% od sta rocznie, jeżeli położenie gospodarcze dłużnika to usprawiedliwia, a wierzyciel nie poniesie przez to niestosunkowej szkody. Jeżeli wierzycielem jest instytucya, obowiązana do publicznego składania rachunków i przyjmująca wkładki oszczędnościowe (Bank krajowy, akcyjny, stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze i t. p.), to należy przestrzegać, aby przez obniżenie odsetek nie zachwiano zasad racyonalnej gospodarki.

3. Wniosek taki może dłużnik postawić w sądzie oznaczonym § 17., a w toku sporu w sądzie procesowym. Postanowienie poprzedniego ustępu nie ma zastosowania, jeżeli odsetki przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia już zapłacone zostały lub skapitalizowane.

4. Przy obliczaniu kwoty, którą należy uiścić na pretensyę moratoryjną po upływie moratoryum, nie wolno w razie wątpliwości potrącać skonta kasowego.

Terminy przedawnienia i terminy skarg.

§ 10.

1. Czasu trwania moratoryum nie wlicza się przy obliczaniu terminu przedawnienia i ustawowych terminów do wnoszenia skarg.

2. Czasu od dnia 1. sierpnia 1914 do dnia 30. czerwca 1919 nie wlicza się do czasokresu, w ciągu którego przeciw wyłączonemu członkowi stowarzyszenia ma być podniesione roszczenie z tytułu jego odpowiedzialności (§§ 73 i 78 ust. stow.). Postanowienie to nie ma zastosowania do roszczeń z tytułu odpowiedzialności wyłączonych członków stowarzyszenia, które wygasły już w dniu 29. grudnia 1916 r.

3. Czasu od dnia 1. sierpnia 1914 do dnia 30. czerwca 1919 nie wlicza się również do ustawowych terminów do zaczepienia czynności prawnych.

Wypowiedzenie i umówione rygory prawne.

§ 11.

1. Od pretensyi pieniężnej, która zapadła lub zapadnie wskutek wypowiedzenia, dokonanego między dniem 1. sierpnia 1914, a dniem 30. czerwca 1919, można żądać za czas, na który wskutek moratoryum przesunięto zapłatę zapadłej kwoty, jedynie odsetek, należących się według umowy aż do dnia, w którym bez względu na moratoryum zapłata miałaby być uskuteczniona.

2. Zgłoszone w latach 1915, 1916, 1917, 1918 i 1919 wypowiedzenie udziału w przedsiębiorstwie stowarzyszenia zarobkowego lub gospodarczego należy traktować w ten sposób, jak gdyby było dokonane w dniu 1. stycznia 1920.

3. W razie nieuiszczenia przez dłużnika w właściwym czasie odsetek, anuitetów lub rat wierzytelności pieniężnych prywatno-prawnych, powstałych przed dniem 1. sierpnia 1914, nie może wie-

rzyciel uczynić użytku z przyznanego mu umową prawa wypowiedzenia, względnie prawa natychmiastowego żądania zwrotu kwot kapitałowych, ani też z innych umówionych na taki przypadek rygorów prawnych, z wyjątkiem żądania zapłaty odsetek w granicach zakreślonych w § 9. wówczas, jeżeli dłużnik zalega tylko z odsetkami, anuitetami lub ratami, które zapadły lub mają zapaść przed dniem 1. lipca 1919.

Kompenzata.

§ 12.

Okoliczność, iż pretensya według postanowień niniejszego rozporządzenia podlega moratoryum, nie stoi na przeszkodzie jej kompenzacie z inną pretensyą.

Przepisy procesowe.

§ 13.

1. Aż do upływu terminu moratoryjnego nie należy dalej prowadzić postępowania sądowego na skutek skarg, któremi żąda się zapłaty pretensyi moratoryjnych, chyba że pozwany postawi wniosek na podjęcie przerwanego postępowania. Jeżeli jednak już przed dniem 1. sierpnia 1914 odbyła się pierwsza audyencya po myśli § 239 p. c. lub ustna rozprawa procesowa, to postępowanie sądowe ma się dalej prowadzić, a w wyroku termin świadczenia w ten sposób oznaczyć, aby on rozpoczynał się od ostatniego dnia moratoryum. Jeżeli dzień ten w wyroku, zapadłym przed wejściem w życie tego rozporządzenia, oznaczono kalendarzowo, to przesuwa się początek terminu świadczenia na ten dzień, w którym należy uiścić zapłatę według postanowień niniejszego rozporządzenia.

2. Nowe skargi o zapłatę pretensyi moratoryjnych należy odrzucać, chyba że wierzyciel przedłoży pisemne oświadczenie dłużnika, w którem tenże zrzeka się w całości lub w części ustawowego moratoryum. Jeżeli dłużnik zrzekł się ustawowego moratoryum tylko częściowo, można w skardze żądać także zapłaty drugiej części pretensyi. Termin do uiszczenia tej części pretensyi należy oznaczyć w ten sposób, by on rozpoczynał się od ostatniego dnia moratoryum.

Egzekucya.

§ 14.

1. Podczas trwania moratoryum czynności egzekucyjnych, nie wyłączając egzekucyi dla zabezpieczenia na rzecz pretensyi moratoryjnych, nie należy ani dozwalać, ani już dozwolonych wykonywać. Toczącego się już postępowania egzekucyjnego nie należy dalej prowadzić, z wyjątkiem przymusowego zarządu i przymusowej dzierżawy. Doręczone już uchwały przekazujące pozostają w mocy. Kwoty, uzyskane w drodze egzekucyi, należy rozdzielić.

2. Czynności egzekucyjne, które przedsięwzięto, zanim rozporządzenie cesarskie z dnia 13. sierpnia 1914, Dz. p. p. Nr. 216 stało się wiadome w Sądzie egzekucyjnym, pozostają skuteczne.

3. Zarządzenia tymczasowe na rzecz pretensyi moratoryjnych mogą być dozwolone i wykonywane.

Sędziowskie moratoryum.

§ 15.

1. Osobom, wymienionym w § 1, ustęp 1, może sąd, do którego się zwrócono, według następujących postanowień (§§ 16 do 19) udzielić moratoryum dla zobowiązań wszelkiego rodzaju i bez względu na czas ich powstania. Sąd może dalej równocześnie z sędziowskiem moratoryum lub na odrębny wniosek dłużnika pod warunkami, wymienionymi w § 16, ustęp 1, orzec, iż rygory prawne, które z powodu niewypełnienia zobowiązania w należytym czasie zaszły lub zajdą, z wyjątkiem obowiązku zapłaty odsetek w granicach zakreślonych w § 9 ust. 1 nie będą stosowane, albo że mają być zniesione.

2. Sąd może również orzec, że skutki prawne niespełnienia się warunku pomija się lub znosi, jeżeli zajście warunku stało się niemożliwe wskutek wydarzeń wojennych. W razie potrzeby należy dla dopełnienia warunku naznaczyć nowy termin.

§ 16.

1. Sąd procesowy może na wniosek pozwanego, jeżeli tegoż położenie gospodarcze to usprawiedliwia i jeżeli wierzyciel nie ponosi przez to niestosunkowej szkody, oznaczyć w wyroku co do pretensyi, wyjętych z pod ustawowego moratoryum termin świadczenia dłuższy od ustawowego, tudzież opuścić rygory lub skutki prawne (§ 15).

2. Taki termin zapłaty może być udzielony dla całego świadczenia lub części, jednakowoż nie poza dzień 30. czerwca 1919. Sędziowskie moratoryum, które udzielone zostało do dnia 31. grudnia 1918 włącznie, uważa się za przedłużone do dnia 31. marca 1919 włącznie. Sąd może na wniosek po przesłuchaniu przeciwnej strony (§ 56 o. e.) zezwolić na dalsze przedłużenie najdalej do dnia 30. czerwca 1919 włącznie, lub ustawowe przedłużenie skrócić.

3. Pozwany ma uprawdopodobnić faktyczne twierdzenia, na których opiera swój wniosek.

4. Sąd może dozwolenie przedłużenia terminu zapłaty uczynić zawisłem od dania zabezpieczenia.

5. Rozstrzygnienie w sprawie sędziowskiego moratoryum (§ 15) może być zaczepione. Rozstrzygnienie takie zawarte w wyroku może być bez równoczesnego zaczepienia rozstrzygnienia, wydanego w sprawie głównej, zaczepione tylko rekursem. Przeciw rozstrzygnieniu sądu drugiej instancyi w sprawie moratoryum niema środka prawnego.

6. Jeżeli wierzyciel mimoto, że dłużnik postawił pozasądownie widocznie usprawiedliwione żądanie udzielenia moratoryum, wniósł skargę, a dłużnik zaraz na pierwszej audyencyi roszczenie skargi uznał, natenczas koszta procesowe spadają na wierzyciela, skoro sędzia zezwoli na żądane pozasądownie moratoryum.

7. Postanowienia te nie mają zastosowania do roszczeń z weksli lub czeków.

§ 17.

1. Dłużnik może w sądzie powiatowym, w którego okręgu wierzyciel ma swe zamieszkanie, uznając roszczenie wierzyciela, postawić wniosek na oznaczenie terminu zapłaty dla pretensyi wyjętej z pod ustawowego moratoryum, lub żądać opuszczenia rygorów lub skutków prawnych (§ 15). Jeżeli wierzyciel mieszka za granicą, może dłużnik ten wniosek postawić w sądzie powiatowym swego miejsca zamieszkania. Wniosek taki może dłużnik postawić także wówczas, gdy jego zobowiązanie jest stwierdzone przez nadający się do egzekucyi akt notaryalny. Jeśli przeciw dłużnikowi wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczem, to może on w ciągu terminu dla wniesienia sprzeciwu w sądzie, który wydał nakaz zapłaty, uznając roszczenie wierzyciela, postawić wniosek na ustanowienie terminu zapłaty.

2. Sąd przed rozstrzygnięciem wniosku ma przesłuchać wierzyciela (§ 56 o. e.) i następnie orzec uchwałą. W uchwale, którą dozwolono terminu zapłaty, należy orzec o obowiązku dłużnika do zapłaty uznanej pretensyi. Jeżeli przeciw dłużnikowi wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczem, wówczas ma sędzia, zmieniając termin podany w nakazie zapłaty, ustanowić uchwałą nowy termin zapłaty.

3. Koszta przesłuchania ma dłużnik zwrócić wierzycielowi, chyba że wierzyciel odrzucił postawione przez dłużnika pozasądownie i widocznie uzasadnione żądanie udzielenia moratoryum.

4. Postanowienia § 16. mają odpowiednie zastosowanie.

§ 18.

1. Jeżeli drogą sędziowskiego moratoryum zezwolono na płacenie w ratach czynszu najmu lub dzierżawy, to rygory prawne na wypadek niewypełnienia w czasie należytym, będą stosowane jedynie w razie nieuiszczenia takich rat w czasie właściwym.

2. Jeżeli nie uiści się takiej raty w czasie należytym, wówczas może wynajmujący lub wydzierżawiający wypowiedzieć najemcy lub dzierżawcy ze skutecznością na najbliższy termin wypowiedzenia.

§ 19.

1. Sąd egzekucyjny może na wniosek zobowiązanego pod warunkami, wymienionymi w § 16, ustęp 1, wstrzymać najdalej do dnia 30. czerwca 1919 egzekucyę na rzecz pretensyi wyjętej z pod ustawowego moratoryum, i zarządzić zniesienie już dokonanych aktów egzekucyjnych nawet bez zabezpieczenia, przewidzianego w § 43, ustęp 2 o. e.

2. Do zezwolenia na wstrzymanie mają odpowiednie zastosowanie postanowienia § 16. ustęp 3. do 5.

3. Egzekucya wstrzymana według poprzednich rozporządzeń moratoryjnych może być dalej wstrzymana na wniosek zobowiązanego pod tymi samymi warunkami najdłużej do dnia 30. czerwca 1919, jeżeli termin wstrzymania nie upłynął już przed dniem 1. listopada 1918.

4. Egzekwujący wierzyciel nie ma prawa do zwrotu kosztów urosłych z powodu wstrzymania egzekucyi, gdy odrzucił wniesione pozasądownie przez dłużnika i widocznie uzasadnione żądanie udzielenia moratoryum.

Uchylenie ustawowego moratoryum orzeczeniem sędziowskiem.

a) Postępowanie.

§ 20.

1. Wierzyciel może w sądzie powiatowym, w którego okręgu dłużnik ma miejsce zamieszkania (siedzibę), lub stałe miejsce pobytu, postawić wniosek, by dla jego roszczenia uchylono ustawowe moratoryum.

2. Na wniosek należy przesłuchać dłużnika (§ 56 o. e.). Wezwanie do jawienia się, lub wezwanie do złożenia pisemnego oświadczenia należy mu doręczyć według przepisów o doręczaniu skarg.

3. Przed rozstrzygnieniem przeprowadzi sędzia stosowne dochodzenia, zasięgnie ewentualnie opinii izby handlowej i przemysłowej, albo przesłucha świadków lub osoby, mogące udzielić wyjaśnień i poinformowane o gospodarczem położeniu dłużnika. Postępowanie ma być ile możności przyspieszone i powinno być ukończone w pierwszej instancyi ciągu jednego miesiąca.

4. Rekurs jest dopuszczalny tak przeciw uwzględnieniu jak przeciw odrzuceniu wniosku. Przeciw rozstrzygnieniu sądu drugiej instancyi nie ma środka prawnego.

5. O kosztach postępowania należy orzec według postanowień procedury cywilnej. Wierzyciel nie ma jednak prawa do zwrotu kosztów, chociażby przychylono się do jego wniosku, winien natomiast zwrócić koszta postępowania dłużnikowi, jeśli przed postawieniem wniosku zaniedbał, wezwać tego ostatniego do zapłaty, a dłużnik oświadczył zaraz przed sądem gotowość do zapłaty tej kwoty, dla której orzeczono uchylenie ustawowego moratoryum, albo jeżeli dłużnik w odpowiedzi na pozasądowe wezwanie do zapłaty oświadczył bezzwłocznie na piśmie gotowość do zapłaty tej kwoty, zrzekając się ustawowego moratoryum.

6. O uchwałach tyczących się uchylenia ustawowego moratoryum będzie sąd prowadził zapiski, założone według nazwisk dłużników, które mogą przeglądać osoby, mające w tem widoczny interes prawny.

b) Warunki i rozciągłość uchylenia ustawowego moratoryum.

§ 21.

Wniosek należy załatwić przychylnie uchwałą, jeżeli wyniki postępowania uprawdopodobniły, że gospodarcze położenie dłużnika nie usprawiedliwia, lub nie usprawiedliwia w pełnej rozciągłości ustawowego moratoryum, a dłużnik nie uwiarygodni, że w razie uiszczenia zapłaty poniósłby niestosunkową szkodę.

2. W uchwale sądowej należy wypowiedzieć, dla jakiej kwoty wierzytelności i z którym dniem ustawowe moratoryum się uchyla.

3. Dla pretensyi ponad 50 K. można wobec dłużników, którzy mają swe miejsce zamieszkania (siedzibę stałą, siedzibę przedsiębiorstwa) w okręgu wyższego sądu krajowego we Lwowie, uchylić ustawowe moratoryum tylko dla dwóch kwot częściowych wysokości najwyżej po 10 procent tej sumy wierzytelności z odsetkami, jaka zalegała w dniu 1. stycznia 1918, i o ile do tej wysokości nie została jeszcze uchwałą sądową z pod ustawowego moratoryum wyjętą. Tych kwot częściowych nie wolno uczynić płatnymi przed 31. marca i 30. czerwca 1919.

c) Sądowe dochodzenie pretensyi nie podlegających już moratoryum.

§ 22.

1. Po prawomocności uchwały, uchylającej ustawowe moratoryum, może wierzyciel przedkładając tę uchwałę, dochodzić sądownie swej pretensyi.

2. Skargą o zapłacenie kwoty, dla której uchylono ustawowe moratoryum, można żądać także zapłaty pozostałej części pretensyi. Zasądzenie na świadczenie, dla którego przysługuje dłużnikowi jeszcze w czasie zapadnięcia wyroku ustawowe moratoryum jest dopuszczalne; jednakże należy oznaczyć termin świadczenia, zgodnie z uchwałą o uchyleniu ustawowego moratoryum, zaś dla kwot, których ta uchwała nie dotyczy, w ten sposób, że termin ten rozpoczyna się od ostatniego dnia ustawowego moratoryum.

3. Na rzecz wykonalnego roszczenia, dla którego uchylono ustawowe moratoryum, można prowadzić egzekucyę.

d) Weksle i czeki.

§ 23.

1. Postanowienia §§ 20 i 21 mają odpowiednie zastosowanie do weksli. O treści prawomocnej uchwały, którą uchylono dla weksla ustawowe moratoryum, winien wierzyciel zawiadomić zwrotnie zobowiązanych, o ile ich adres jest znany i komunikacya pocztowa istnieje.

2. Uchylenie ustawowego moratoryum ma skutek tylko wobec dłużnika, przeciw któremu zostało orzeczone.

§ 24.

1. Przez prawomocne uchylenie ustawowego moratoryum weksel, który nie zapadł już przed dniem 1. sierpnia 1914, staje się co do kwoty wyjętej z pod moratoryum, płatny za okazaniem. Okazanie nie jest dopuszczalne przed dniem w uchwale sądowej oznaczonym. Wraz z wekslem należy okazać uchwałę sądową.

2. Przeciw zwrotnie zobowiązanym z weksli oznaczonego w ustępie 1. rodzaju można postawić wniosek na uchylenie ustawowego moratoryum tylko o tyle, o ile ustawowe moratoryum wobec akceptanta (wystawcy własnego weksla) prawomocnie uchylono.

3. W razie zapłaty częściowej, należy zaznaczyć na wekslu, kiedy, kto i w jakiej wysokości zapłatę uskutecznił. Płacącemu należy wydać pokwitowanie na odpisie weksla.

§ 25.

1. Jeżeli zwrotnie zobowiązany uskutecznia częściową zapłatę (§§ 21. i 23.) na weksel, który zapadł przed dniem 1. sierpnia 1914, to może on prócz zaznaczenia stosownie do § 24. ustęp 3, i pokwitowania zażądać uwierzytelnionego odpisu protestu. Wydanie uwierzytelnionego odpisu należy zanotować na proteście. Dla każdej częściowej zapłaty można wydać nie więcej niż jeden duplikat, lub jeden uwierzytelniony odpis protestu. Podpis Austro-węgierskiego Banku na odpisie protestu zastępuje uwierzytelnienie tegoż.

2. Jeżeli zwrotnie zobowiązany dochodzi zwrotu uiszczonej przez siebie częściowej zapłaty przeciw swoim poprzednikom, lub akceptantowi, to należy przy wekslach, które zapadły przed dniem 1. sierpnia 1914, dołączyć pokwitowanie i uwierzytelniony odpis protestu, w wypadkach zaś uwolnienia od protestu, pokwitowanie i uwierzytelniony odpis weksla.

§ 26.

1. Przy wekslach, wystawionych przed dniem 1 października 1915, a które zapadły lub zapadną między dniem 1 sierpnia 1914 a 30 czerwca 1919, należy nieuiszczenie częściowej zapłaty (§§ 21 i 23) stwierdzić protestem i to także wówczas, gdy od protestu zwolniono. Poprzedników należy zawiadomić stosownie do artykułów 45. do 47. u. w.

2. Przy wekslach, oznaczonych w ustępie 1. można protest z powodu nieuiszczenia częściowej zapłaty zastąpić:

a) oświadczeniem akceptanta (przekazanego), wystawcy własnego weksla lub domicyliata;

b) oświadczeniem posiadacza weksla, jeżeli można na niego przekazać czek stosownie do § 1. ustawy z dnia 3 kwietnia 1906, Dz. p. p. Nr. 84. z wyjątkiem wypadku gdy nie można odszukać lokalu zarobkowego osoby, której się miało prezentować, albo w braku tegoż, jej mieszkania.

3. Oświadczenie musi być umieszczone na wekslu lub na połączonej z nim karcie (allonge) i podpisane przez zeznającego je. Ma ono zawierać dzień prezentowania i uwagę, że zapłaty nie uiszczono, lub że osoby, której się miało prezentować, nie zastano. Dla zachowania praw wekslowych należy nadto w terminie do założenia protestu, uskutecznić uwierzytelnienie odpisu weksla, zaopatrzonego oświadczeniem. Uwierzytelnienie odpisu należy zaznaczyć na wekslu. Dla każdej zapłaty częściowej można uwierzytelniać nie więcej niż jeden odpis weksla. Podpis austro-węgierskiego Banku na odpisie weksla zastępuje uwierzytelnienie tegoż.

4. Jeżeli zwrotnie zobowiązany uiszcza częściową zapłatę na weksel, oznaczony w ustępie 1., wówczas może on prócz zaznaczenia według § 24 ustęp 3, i pokwitowania, żądać wydania uchwały sądowej, którą uchylono ustawowe moratoryum, tudzież protestu co do nieuiszczonej częściowej zapłaty, lub, gdy protest zastąpiono jednem z oznaczonych w ustępie 2. oświadczeń, odpisu weksla uwierzytelnionego według przepisu ustępu 3.

5. Jeśli zwrotnie zobowiązany dochodzi przeciw poprzednikom lub akceptantowi zwrotu uiszczonej przezeń zapłaty częściowej, to należy przy wekslach, oznaczonych w ustępie 1. przedłożyć prócz uchwały o uchyleniu ustawowego moratoryum pokwitowanie i protest lub odpis weksla uwierzytelniony według przepisu ustępu 3.

§ 27.

Na podstawie weksli, dla których uchylono częściowo ustawowe moratoryum, dopuszczalne są skargi tylko co do kwoty, która stała się płatna.

§ 28.

Postanowienia § 23. do 27. mają odpowiednie zastosowanie do czeków, które stały się płatne przed dniem 1. sierpnia 1914.

e) Ogólne przepisy o postępowaniu

§ 29.

Do przepisanego w §§ 20, do 28. postępowania mają zastosowanie postanowienia o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych.

f) Wyjątki.

§ 30.

Postanowienia §§ 20. do 29. nie mają zastosowania do roszczeń przeciw publicznym korporacyom, przeciw bankom krajowym i akcyjnym, kasom oszczędności, stowarzyszeniom kredytowym i innym instytucyom kredytowym.

Postanowienia o należytościach prawnych.

§ 31.

1. Jeżeli uiszczono należytość za protest już przy zakładaniu protestu z powodu niezapłacenia kwoty częściowej na weksel, protest z powodu nieuiszczenia dalszej zapłaty jest wolny od należytości według p. t. 116, lit. g. ustawy z dnia 13 grudnia 1868 Dz. p. p. Nr. 89. Pastanowienia rozporządzenia ministeryalnego z dnia 11 stycznia 1917, Dz. p. p. Nr. 24, mają odpowiednie zastosowanie.

2) Oznaczone w § 26. oświadczenie akceptanta (przekazanego), wystawcy własnego weksla lub domicyliata albo posiadacza weksla nie podlega należytości.

§ 32.

Rozporządzenie to wchodzi w życie w dniu 1 stycznia 1919. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie całego ministerstwa z dnia 24 czerwca 1918, Nr. 225 Dz. p. p.

Lwów, dnia 24 grudnia 1918.

Za Wydział sądowy P. K. L.
Ptaś m. p.

Za Prezydyum P. K. L.
Dr. Marek m. p.

Za Tymczasowy Komitet Rządzący:

Dr. Henryk Löwenherz m. p.
Referent Wydziału sprawiedliwości T. K. R.

Artur Hausner m. p.
Przewodniczący T. K. R.

16.

Zestawienie bilansów.

Rozporządzenie Polskiej Komisyi Likwidacyjnej i Tymczasowego Komitetu Rządzącego z dnia 24. grudnia 1918. L. 1185 prez.

§ 1.

Kupcy, towarzystwa handlowe, stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze i inne obowiązane do składania publicznie rachunków przedsiębiorstwa, mające miejsce zamieszkania (siedzibę) lub stałe miejsce swego przedsiębiorstwa w Galicyi, są wolne od obowiązku zestawiania zamknięcia rachunkowego (bilansu) za lata czynnności, które upłynęły lub upłyną od dnia 1. stycznia 1914. do dnia 30. czerwca 1919.

§ 2.

1. Gdy wskutek odłożenia zamknięcia (§ 1.) ma się je zestawić za dwa lub więcej lat czynności, może na uzasadniony wniosek zezwolić na zestawienie tylko jednego zamknięcia rachunkowego dla obydwu lub więcej lat czynności: dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych Wydział administracyjny dla banków i innych instytucyi kredytowych Wydział skarbowy, dla przedsiębiorstw przemysłu górniczego i hutniczego Wydział górniczy, dla przedsiębiorstw kolei żelaznych Wydział kolejowy, dla innych przedsiębiorstw i dla kupców Wydział dla handlu i przemysłu. Zysk lub stratę, które się przy tem okażą, należy rozdzielić równomiernie na te lata czynności.

2. Poprzednie przepisy nie mają zastosowania dla towarzystw ubezpieczonych.

§ 3.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1919.

Za Wydział sądowy:
Ptaś m. p.

Za prezydyum P. K. L.
Dr. Marek m. p.

Za Tymczasowy Komitet Rządzący:

Dr. Löwenherz
Referent Wydziału Sprawiedliwości.

Dr. Adam
Przewodniczący T. K. R.

17.

O ulgach przy wykonywaniu prywatno-prawnych wierzytelności pieniężnych.

Rozporządzenie z dnia 24. grudnia 1918 L. 1187 prez.

Dla obszarów podlegających P. K. L. poza obrębem Galicyi sąd może przedłużyć najdalej do dnia 31. grudnia 1919 termin obowiązywania przepisu § 1. rozp. min. z dnia 20. XII. 1917. Nr. 494 Dz. p. p., mocą którego sąd był uprawniony na wniosek strony za przesłuchaniem przeciwnika, rozszerzyć czas trwania moratoryum sędziowskiego do dnia 31. grudnia 1918 lub też skrócić moratoryum ustawowo.

Za Wydział sprawiedliwości:
Płaś m. p.

Za Prezydyum:
Dr. Marek m. p.

KRAKÓW. — DRUK W. L. ANCZYCA I SPÓŁKI.